

Studie 2024

Consumer perception of tethered caps for beverage containers / Použitelnost a spotřebitelské vnímání nápojových obalů s neodnímatelnými uzávěry

DIN e. V., Spotřebitelská rada DIN
Am DIN-Platz, Burggrafenstraße 6, 10787 Berlín
Tel.: 030 2601-2109
Stefanie Scholz, stefanie.scholz@din.de

Autoři:
Dr. Barbara Lang, výkonná ředitelka
Stephanie Bastians, Hlavní konzultant pro výzkum
Point Blank Research & Consultancy, Krausenstraße 8 |
10117 Berlin

Krátké shrnutí

Od 3. července 2024, kdy vstoupila v platnost evropská směrnice EU 2019/904 (směrnice o plastech na jedno použití), mohou být v Evropské unii uváděny na trh pouze jednorázové nápojové obaly o objemu do 3 litrů, jejichž víčka zůstávají po celou dobu používání připevněna k obalu. Řada výrobců nápojů a džusů a mlékáren však již před vstupem směrnice v platnost v červenci 2024 přešla na neodnímatelná víčka, takže v současné době je na trhu k dispozici velké množství různých, pro spotřebitele více či méně přívětivých řešení připevněných víček. Ačkoli již existují první veřejně dostupné studie o přijetí a použitelnosti takových uzávěrů ze strany spotřebitelů, mají pouze omezenou hodnotu, a to buď z důvodu, že se vztahují ke konkrétnímu modelu uzávěru nebo z důvodu koncepce studie, pokud jde o použitelnost neodnímatelných uzávěrů, zejména pro zvláště zranitelné skupiny (děti a zdravotně postižené a/nebo starší osoby).

Z tohoto důvodu zadala Rada pro ochranu spotřebitele DIN studii, jejímž cílem bylo získat podrobné informace zejména od dětí, starších lidí a osob s tělesným postižením o přijatelnosti a použitelnosti neodnímatelných víček a na základě získaných informací vypracovat odpovídající doporučení pro opatření Evropské komise a pro standardizaci.

Klíčová zjištění studie

- Spotřebitelé dotazovaní v rámci studie měli obecně pocit, že nebyli dostatečně informováni o zavedení neodnímatelných uzávěrů.
- Dotazovaní spotřebitelé většinou spatřují v zavedení neodnímatelných uzávěrů malý přínos pro životní prostředí; tento postoj negativně ovlivňuje vnímání tohoto řešení uzávěrů ze strany spotřebitelů.
- Spotřebitelé si v průzkumu stěžovali na nepřehledné množství dostupných řešení neodnímatelných uzávěrů. Příliš mnoho různých používaných systémů je při každodenním používání zatěžuje.
- Spotřebitelé nejsou spokojeni s použitelností řešení neodnímatelných uzávěrů, která jsou v současné době na trhu. Poukazují, že otevírání a zavírání neodnímatelných uzávěrů, jakož i nalévání nebo pití z jednorázových nápojových lahví s neodnímatelným uzávěrem je podstatně obtížnější než v případě lahví, u nichž lze uzávěr zcela odstranit.

Závěry a doporučení pro technickou normalizaci

V rámci této studie se ukázalo, že trh s obalovými řešeními, zejména pokud jde o řešení uzavírání jednorázových plastových lahví, se reguluje sám. Spotřebitelé dávají zřetelně přednost výrobkům, které

jsou dodávány v nápojovém obalu s praktickým a uživatelsky přívětivým uzavíracím mechanismem. V případech, kdy se plastový uzavírací systém jeví jako nepraktický nebo nepohodlný při používání, mají spotřebitelé dotazovaní v této studii tendenci přejít k alternativním výrobkům.

Přestože obalový průmysl neustále pracuje na zdokonalování konstrukce systémů s uzávěrem, lze na základě výsledků této studie učinit následující doporučení týkající se standardizace:

Evropské komisi se doporučuje rozšířit čl. 6 odst. 3 směrnice o plastech na jedno použití o pojem „použitelnost“, aby se zajistilo, že uzávěry v Evropské unii budou nejen robustní, spolehlivé a bezpečné, ale také že budou bezpodmínečně použitelné pro všechny skupiny uživatelů / spotřebitelů, včetně dětí, starších osob a/nebo osob s tělesným postižením: „Tyto normy se zabývají zejména potřebou zajistit nezbytnou pevnost, spolehlivost, bezpečnost a použitelnost uzávěrů nápojových obalů, včetně uzávěrů pro sycené nápoje.“ Doporučuje se, aby se v zájmu zajištění použitelnosti neodnímatelných uzávěrů pro všechny skupiny uživatelů v Evropské unii provedlo povinné testování cílové skupiny spotřebitelů za účelem ověření snadnosti otevírání systémů s neodnímatelným víčkem v souladu s přílohou D normy EN ISO 17480 Obaly - Přístupné konstrukční řešení - Snadné otevírání.

Na základě poznatků z této studie se dále doporučuje revidovat normu EN 17665 „Obaly - Zkušební metody a požadavky na prokázání, že plastové uzávěry a víčka zůstávají připevněny k nádobám na nápoje“, aby se zohlednily požadavky na pevnost při otevírání (4.1.2), obratnost (4.1.3), poznávání (4.1.4) a metody a mechanismy otevírání obalu (4.2.2), jakož i aspekty síly a manipulace (4.2.3), jak jsou obsaženy v normě ISO EN 17480.

Během výzkumu při přípravě této studie vyšlo najevo, jak moc jsou termíny a definice systémů s neodnímatelných uzávěrů nejednotné. Z tohoto důvodu se doporučuje provést kruhové testy/ mezilaboratorní testy a na základě výsledků vypracovat normu pro optimální poměr / vztah mezi uzávěrem, nádobou na nápoj a požadovaným krouticím momentem pro všechny nádoby na nápoj, na které se vztahuje směrnice o jednorázových plastech. Toto opatření by bylo na jedné straně přínosem pro výrobce, protože by jim ušetřilo čas a náklady na testování použitelnosti nápojových nádob a uzávěrů. Ale také spotřebitelé by měli prospěch z nápojových obalů s optimalizovanou použitelností bez ohledu na výrobce.

Výběr ze studie, pracovní překlad, Libor Dupal
Listopad 2024

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú. (SČS) si klade za cíl hájit oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu EU a ČR, přičemž zdůrazňuje preventivní stránku ochrany zájmů spotřebitelů: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit“. SČS působí v řadě oblastí a pokrývá odbornosti ve vztahu ke kvalitě a bezpečnosti výrobků vč. potravin, technické normalizaci a standardizaci, kvalitě a bezpečnosti služeb vč. služeb finančního trhu aj.

IČO 00409871, DIČ CZ00409871; sídlo Pod Altánem 99/103, 100 00 Praha 10 – Strašnice
scs@konzument.cz; www.konzument.cz

Kabinet pro standardizaci, o. p. s. (KaStan) je nezávislou obecně prospěšnou společností založenou Sdružením českých spotřebitelů. Cílem KaStan je zvyšování bezpečnosti a kvality výrobků a služeb vytvářením a podporou funkce nástrojů zajišťujících účinné zapojení spotřebitelů do standardizačních procesů (technická normalizace, certifikace a posuzování shody, akreditace, dozor nad trhem) včetně uplatňování technických předpisů a norem ve prospěch spotřebitelů a korektního trhu.

IČO 28984072, DIČ CZ28984072; sídlo Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10 – Strašnice
info@top-normy.cz; www.top-normy.cz